

Uw brief van
19 april 2016

Uw kenmerk
DGETM-EO / 16062329

Ons kenmerk
Zaaknummer: 2016/14297
Referentie: 2016/18041

Bijlage[n]

Behandeld door

Doorkiesnummer

Vries
31 mei 2016

Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

gemeente Tynaarlo

Onderwerp: reactie adviesverzoek met betrekking tot winningsplan Groningen Gasveld 2016

Geachte minister,

Bij brief van 19 april 2016 heeft u ons college gevraagd een advies te geven op het Winningsplan Groningen Gasveld 2016, zoals NAM dat heeft opgesteld en u dat ons heeft doen toekomen. Met deze brief maken wij gebruik van het adviesrecht over dit winningsplan.

Overlast en aantasting van het gevoel van veiligheid en vertrouwen van bewoners in de regio is aanleiding geweest voor wijziging van het besluitvormingsproces rondom de gaswinning uit het Groningengasveld. U geeft in het adviesverzoek aan dat veiligheid van de inwoners van Groningen voorop staat. Uiteraard onderschrijven wij met u het belang van veiligheid en het stemt ons dan ook positief dat in de voorgenomen wijziging van de Mijnbouwwet wordt beoogd veiligheid voor de burgers expliciet en structureel een plaats te geven in het besluitvormingsproces. Het past daarbij ook dat u vooruitlopend op de inwerkingtreding van bedoelde wetswijziging al aandacht schenkt aan de inbreng uit de omgeving waaronder de gemeente Tynaarlo.

Als college van burgemeester en wethouders van Tynaarlo zijn wij rond het thema gaswinning met name kritisch op eventuele gevolgen voor de gemeente Tynaarlo en haar inwoners. Wij zullen ons in ons advies vooral dan ook hierop concentreren.

Omdat volgens ons rond de effecten en gevolgen van gaswinning op ondergrond en bovengrondse bouwwerken nog altijd veel onduidelijk is, nemen wij hierin een terughoudende rol aan.

Productieniveau

Als gemeente Tynaarlo hebben wij niet de technisch-inhoudelijke kennis in huis om seismische risico's en alles wat daarmee samenhangt goed te kunnen beoordelen. Wij hebben dan ook gemeend geen nacalculatie te (laten) doen van de berekeningen in het winningsplan met bijbehorende addenda. Dit laten wij graag over aan andere door u gevraagde adviseurs.

Gezien de enorme impact van de gaswinning in Groningen op het maatschappelijk welbevinden in de regio achten wij het onacceptabel het huidige productieniveau te handhaven, laat staan op termijn wellicht te verhogen.

De seismiciteit in het gebied leidt tot zowel grote materiele als immateriële schade; de seismiciteit is direct verbonden met de omvang van de winning.

Postadres

Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres

Kornoljeplein 1, Vries

Website

www.tynaarlo.nl

Bankrekening

IBAN: NL02BNGH0285079050

IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer

[0592] 26 66 62

Faxnummer

[085] 20 84 923

E-mail

info@tynaarlo.nl

BIC: BNGHNL2G

De Raad van State¹ spreekt van de onbestreden positieve effecten op de seismiciteit van een zo laag mogelijke jaarlijkse winning. Ook acht de Raad van State de gaswinning, gelet op de grondrechtelijke beschermde belangen van de bewoners van het aardbevingsgebied, alleen aanvaardbaar voor zover die winning strikt noodzakelijk is in het kader van de leveringszekerheid. Dit is ook in lijn met de rapportage van het SodM over het seismisch risico van het Groningengasveld². Het SodM adviseert de gasproductie terug te brengen tot een niveau waarbij het seismisch risico geminimaliseerd en zoveel mogelijk gestabiliseerd wordt, maar waarbij zodanig gelijkmatig wordt geproduceerd, dat snelle wekelijkse/maandelijks productiefuctuaties vermeden worden.

Wij adviseren de minister:

- Om tot een lager productieplafond te besluiten dan het huidige productieniveau;
- Niet in te stemmen met de in het winningsplan geboden mogelijkheid om de productie op termijn te verhogen.

Optimalisatie van de productieverdeling

Op verzoek van het rijk heeft de NAM onderzocht of er een andere productieverdeling over het Groningengasveld mogelijk is, die logischer/efficiënter is dan de huidige en waardoor mogelijk ook de seismische dreiging vermindert. Uit het winningsplan blijkt dat een andere verdeling mogelijk is. Hierbij zou een 'zuidelijke cluster' ('South area' volgens de nieuwe definitie) bijna de helft van de voorziene productie gaan leveren. Uit de modellering blijkt dat hiermee de bevingsdichtheid meer wordt uitgesmeerd naar het zuiden, waaronder ook richting Noord-Drenthe en de gemeente Tynaarlo.

In geval van een eventuele wijziging van de productieverdeling zoals beschreven in het gaswinningsplan zal naar verwachting het aantal bevingen in het zuidelijke cluster toenemen. Dit wekt bij ons de indruk van het verplaatsen van het probleem. Tevens is het zeer wel denkbaar dat als gevolg hiervan in de gemeente Tynaarlo de kans op schade zal toenemen in vergelijking met de huidige situatie. Een dergelijke toenemende kans op schade achten wij onacceptabel.

Wij adviseren de minister daarom:

- om vooralsnog goedkeuring te onthouden ten aanzien van toekomstige wijzigingen in de productieverdeling per cluster;
- pas na aanvullend en toereikend onderzoek (naar de mogelijke gevolgen) middels een separaat besluitvormingstraject hierover te beslissen;
- mocht dit niet uw keuze zijn, dan verzoeken wij u toch in ieder geval in het goedkeuringsbesluit voorschriften op te nemen met betrekking tot (de potentiële gevolgen van) een dergelijke wijziging en hierin een relatie te leggen met de schaderegeling. Te denken valt aan inclusie in het gebied waarvoor de omgekeerde bewijslast geldt of zal gaan gelden.

Bodemdaling

De NAM heeft indertijd met de provincie Groningen een overeenkomst gesloten om schade of kostenposten voortvloeiend uit de bodemdaling ten gevolge van de gaswinning uit het Groningen gasveld te regelen. De Commissie Bodemdaling heeft tot taak te beoordelen welke maatregelen getroffen moeten worden om schade ten gevolge van bodemdaling te voorkomen dan wel te herstellen en vast te stellen wat de kosten daarvoor zijn. Het gaat vrijwel uitsluitend om maatregelen betreffende de waterhuishouding. De regeling betreft strikt genomen uitsluitend Gronings grondgebied. Voor Drenthe bestaat een dergelijke regeling niet, hoewel de gaswinning uit het Groningengasveld ook in delen van Noord-Drenthe een aanzienlijke bodemdaling met zich mee brengt. De huidige prognose in het gaswinningsplan geeft ca. 18-20 cm in 2065 weer. Voor provinciegrensoverschrijdende watersystemen in Zuid-Groningen, zoals het Zuidlaardermeer en de Drentsche Aa worden de benodigde maatregelen ook in het Drentse deel van het systeem uitgevoerd en via de Groningse overeenkomst vergoed. Het is echter denkbaar dat de komende jaren nog bodemdaling in Noord Drenthe optreedt met daaruit voortvloeiende kosten die niet op deze manier afgedekt kunnen worden. Ook is het denkbaar dat door een verslechterde financiële positie de NAM toekomstige besluiten van de Commissie strikter beoordeelt, waardoor een aantal te nemen maatregelen moeilijker te financieren blijkt.

¹ Raad van State, Uitspraak 201501544/1/A4, 18 november 2015, rechtsoverweging 31.14

² Staatstoezicht op de Mijnen, Seismisch risico Groningenveld Beoordeling rapportages en advies december 2015

Wij adviseren de minister in het kader van de bodemdaling die het directe gevolg is van de gaswinning uit het Groningengasveld, er voor te zorgen dat:

- er een duidelijk onderscheid is tussen de bodemdalingscomponent als gevolg van gaswinning en de component die het gevolg is van autonome ontwikkelingen;
- de NAM duidelijk inzicht geeft in deze verschillende componenten en de manier waarop deze bepaald zijn;
- potentiële kosten voor waterhuishoudkundige maatregelen in Noord-Drenthe ook officieel bij de Commissie Bodemdaling Groningen onder te brengen bv. door middel van een 'side letter' dan wel in de vorm van een aanvullende opdracht.

Schade en schadeafwikkeling

De NAM geeft aan dat veiligheid van de inwoners, de mijnbouwwetgeving en het MJP in het winningsplan centraal staan. Om die reden is de risicobeoordeling in hoofdzaak gebaseerd op potentieel levensbedreigende situaties (vallende objecten en bezwijken van gebouwdelen). Dat er ook schades zijn die niet levensbedreigend zijn maar wel hinder veroorzaken benoemt de NAM ook maar geeft hierbij meteen aan dat bij een voorgezette productie deze schade- en hindereffecten blijven bestaan. De schades waar we het dan over hebben, de zgn. DS1 en DS2 schades worden door de NAM niet relevant geacht. Om aan de hinderlijke gevolgen van deze schades tegemoet te komen benoemt de NAM een aantal maatregelen, waaronder "verdere verbetering van het schadeprotocol door aanstelling arbiters en vertrouwenspersonen door de NCG".

Wij zijn bekend met een aanzienlijk aantal schademeldingen uit de gemeente Tynaarlo in relatie tot aardbevingen uit het Groningengasveld. Deze komen vooral uit de noord- en noordoost hoek van onze gemeente. Ondermeer naar aanleiding van de beving van 12 februari 2015 bij het nabij gelegen Kropswolde (kracht 1,9 op de schaal van Richter). Hoewel veel van deze meldingen al meer dan één jaar geleden zijn ingediend, worden deze schademeldingen nog altijd niet door de NAM beoordeeld en afgehandeld.

Wij hebben de NAM reeds meermalen verzocht de betreffende schademeldingen in behandeling te nemen en ieder afzonderlijk te beoordelen en af te handelen. Dit kan wat ons betreft niet plaatsvinden op basis van een algemeen onderzoeksrapport naar schade buiten de (huidige) contourlijnen, waar de NAM naar onze indruk nu op aan lijkt te sturen. Iedere schademelding dient op zijn individuele merites te worden beoordeeld (concrete schade, causaliteit met aardbevingen uit Groningengasveld, financiële compensatie en herstel). Gezien de houding, communicatie en handelswijze van de NAM met betrekking tot de schademeldingen uit de gemeente Tynaarlo hebben wij weinig vertrouwen in de door de NAM in het winningsplan benoemde verdere verbetering van het schadeprotocol.

In relatie tot de eerder genoemde optimalisatie van de productieverdeling hebben wij reeds geconstateerd dat het zeer wel denkbaar is dat als gevolg hiervan in de gemeente Tynaarlo de kans op schade zal toenemen in vergelijking met de huidige situatie.

Wij adviseren de minister daarom:

- bij de eventuele winningsvergunning harde voorwaarden te stellen met betrekking tot een adequate regeling voor afdoening en vergoeding van schades en compensatie van andere negatieve effecten.
- tevens verzoeken wij u hierbij niet uitsluitend te concentreren op het primaire winningsgebied van Groningengasveld, maar tevens de omliggende regiogemeenten (het zogenaamde buitengebied) - waaronder Tynaarlo – hierin te betrekken.

Lusten en lastenverdeling

De Nederlandse gaswinning zal nog jarenlang plaatsvinden en burgers zullen hier hinder van blijven ondervinden. Indien de veiligheid voor de burgers expliciet en structureel een plaats krijgt in het besluitvormingsproces (e.e.a. overeenkomstig de voorgenomen wijziging van de Mijnbouwwet), zullen veiligheidsrisico's zich op termijn niet meer mogen voordoen. Indien alle ondervonden schade wordt vergoed, brengt dit dan in het gunstigste geval slechts 'hinder' met zich mee; in het ongunstigste geval resulteert het in psychische belasting voor burgers. Het gaswinningsplan voorziet in 2035 nog tientallen bevingen per jaar; het is te verwachten dat ook nog jaren na de beëindiging van de gaswinning bevingen blijven optreden, dus tot ver in deze eeuw. Maar het gaat niet alleen om de lusten en lasten in Groningen.

Mijnbouwactiviteiten en gebruik van de ondergrond zullen in de toekomst een grote rol gaan spelen in onze duurzame energievoorziening. Nu al staan burgers afwijzend tegenover activiteiten in de ondergrond, vanuit wantrouwen en omdat zij niet inzien waarom zij alleen de lasten ervan te verduren krijgen. Willen we in de toekomst die ondergrond kunnen blijven gebruiken, is een eerlijk 'lusten en lastenverdelingsmodel' naar onze mening onontbeerlijk.

Gezien het feit dat (stilzwijgend) aangenomen wordt dat gaswinning veelal gepaard kan gaan met schade aan eigendommen van burgers en dat dit gezien wordt als 'hinder' voor enkelen voor het groter goed van de B.V. Nederland adviseren wij de minister:

- er voor te zorgen dat er op het moment van het goedkeuringsbesluit een voorstel ligt voor een goede 'lusten en lastenverdeling' in het kader van mijnbouwactiviteiten;
- baten te laten terugvloeien naar de regio Noord Nederland die een zo grote bijdrage heeft geleverd aan de welvaart in Nederland.

Resume

Wij zijn primair van mening dat de veiligheid nooit in het geding mag zijn. Wij zijn daarom blij met de toegenomen belangstelling voor dit belangrijke aspect rond de gaswinning. Verder zijn wij van mening dat derden (burgers, bedrijven, gemeenten) niet de dupe mogen worden van gaswinningsactiviteiten of de gevolgen daarvan. Dit geldt zowel nu als ook in de toekomst.

Uit het voorliggende winningsplan menen wij op te maken dat er geen veiligheidsrisico's bestaan voor de gemeente Tynaarlo en haar inwoners.

Wij behoren als gemeente Tynaarlo niet tot het kerngebied van de gaswinning en aardbevingen uit het Groningengasveld. Als randgemeente kunnen wij echter wel te maken krijgen met negatieve gevolgen van de gaswinning en aardbevingen in het kerngebied van Groningen, waaronder schade als gevolg van aardbevingen.

Wij dringen daarom bij de minister aan op het voorkomen van negatieve gevolgen. Daar waar schades of andere negatieve gevolgen zich toch voordoen, moet worden voorzien in een adequate regeling voor afdoening en vergoeding van alle schade en compensatie van alle bijkomende negatieve effecten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

mr. J. Th. van Nieukerken
gemeentesecretaris

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester